

Nr 68.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1923 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av förslag om åtgärder för nedbringande av kostnaderna för riksdagstrycket.

Med erinran att de senaste årens starka stegring av omkostnaderna för riksdagstrycket riktat uppmärksamheten på frågan, om något skulle kunna göras för att begränsa dessa kostnader, meddelade fullmäktige i riksgäldskontoret i skrivelse den 19 februari 1920 bankoutskottet, att fullmäktige anmodat förste revisoren E. Risling, vilken under en följd av år tjänstgjort i riksdagens tryckeriexpedition såsom föreståndarens biträde, och sekreteraren H. Ekedahl, vilken handhade den riksgäldskontoret åliggande vården om riksdagstrycket, att uppgöra och till fullmäktige inkomma med förslag till de åtgärder, som de för vinnande av ovanberörda syfte kunde finna lämpliga. Med anledning härav hade bemälda Risling och Ekedahl utarbetat två promemorior, vilka av fullmäktige överlämnades till utskottet. Då fullmäktige ej förbisåge, att även andra synpunkter på förevarande fråga än den av fullmäktige företrädde sparsamhetssynpunkten måste vinna beaktande, hade fullmäktige ej ansett sig böra taga någon ställning till det föreliggande spørsmålet utan inskränkt sig till att överlämna utredningen till utskottet för de åtgärder, utskottet kunde finna påkallade.

Uti sitt i detta ärende avgivna memorial framhöll utskottet till en början, att det torde vara allmänt känt, att kostnaderna för riksdagstrycket under de senaste åren högst avsevärt stegrats och meddelade utskottet i sådant avseende vissa belysande siffror.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 8 saml. 59 häft. (Nr 68). 1

Det vore emellertid — framhöll utskottet vidare — icke blott kostnadsfrågan, som givit anledning till de i promemoriorna framkastade förslagen utan anledningen hade i samma grad varit den, att svårigheter ansetts komma att yppa sig för att kunna tillfredsställa utskottens anspråk på ett snabbt utförande av beställningar, sedan lagen om 8-timmars normalarbetsdag trätt i kraft, om icke inskränkningar i mängden av tryck och förenklingar i det förberedande arbetet med riksdagstrycket kunde vinnas. Dessa uttalanden hade också under 1920 års riksdag bekräftats, i det att åtskilliga svårigheter erbjudit sig i ovan angivna avseende. Utskottet ansåge därför i likhet med promemoriornas författare, att åtgärder borde vidtagas i de av dem angivna syften. Det kunde emellertid enligt utskottets mening ifrågasättas, huruvida dessa spørsmål vore av den art, att de borde underställas riksdagens prövning. Enligt utskottets mening torde vederbörande utskott självt eller dess kansli vara i tillfälle att åstadkomma sådana förenklingar, att betydande besparingar skulle kunna vinnas. Det hade emellertid ansetts vara lämpligt att närmare skärskåda de förslag, som framkommit, och framlägga dem för riksdagen till närmare beaktande.

På hemställan av utskottet, som fann förslagen i stort sett förtjänta av beaktande, beslöt riksdagen uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att, med beaktande av de av utskottet angivna synpunkterna, vidtaga de på fullmäktige ankommande åtgärder, som kunde anses erforderliga för nedbringande av kostnaderna för riksdagstrycket.

Sedan med anledning av riksdagens beslut fullmäktige i riksgäldskontoret och riksdagens kanslideputerade uppdragit åt en kommitté att verkställa utredning och avgiva förslag i ämnet, har kommittén den 30 maj 1921 avgivit sådant förslag.

Med skrivelse den 26 januari 1922 överlämnade därefter fullmäktige detsamma till bankoutskottet för de åtgärder utskottet kunde finna erforderliga, med förklaring tillika att fullmäktige icke hade något att erinra mot förslaget.

Med återställande av handlingarna i ärendet meddelade emellertid utskottet sedermera i skrivelse den 26 maj 1922, på anförda skäl, att utskottet för sin del ansåge, att med ärendets avgörande kunde anstå till innevarande års riksdag.

Under erinran härom hava nu fullmäktige med skrivelse den 11 sistlidna januari till bankoutskottet ånyo överlämnat kommitténs förberörda förslag.

Förslagsställaren Risling har för vinnande av överskådlighet i pro-

memorian indelat riksdagstrycket i fyra grupper, innefattande den första förslag, inlämnade till riksdagen i form av propositioner och motioner, den andra utskottens yttranden i anledning av nämnda förslag, den tredje riksdagsskrivelserna och det s. k. riksdagsbeslutet samt den fjärde riksdagens protokoll.

Såväl bankoutskottet som kommittén hava vid den granskning de ägnat frågan följt denna indelning.

Kommittén sammanfattar sitt förslag i följande huvudpunkter och anser nedannämnda åtgärder kunna ifrågasättas för nedbringande av kostnaderna för riksdagstrycket.

1:o) I skrivelse till Kungl. Maj:t fästes uppmärksamheten å önskvärdheten av att minska omfattningen av särskilt *statsverkspropositionen* men även övriga *propositioner* i den utsträckning detta låter sig göra utan äventyrande av nödig fullständighet;

2:o) För inskränkning av *motionernas* omfång vidtages ändring i § 13 av de reglementariska föreskrifterna för riksdagen, i syfte att kanslideputerade må erhålla befogenhet att bestämma om tryckning av bilagor till motioner m. m.;

3:o) I fråga om *utskottsutlåtandenas* avfattning göres en hemställan till utskotten att vid utlåtandenas avfattning iakttaga all den begränsning och varsamhet, som må anses möjlig utan att medföra olägenhet för riksdagsarbetet;

4:o) En uppmaning riktas jämväl till utskotten att vid behov av s. k. *förslagsupplagor* använda sig av utskrivning å maskin i de fall, då detta låter sig göra och ur kostnadssynpunkt ställer sig fördelaktigare än tryckning;

5) Där vid *tryckning av utskottsutlåtanden* besparing skulle vinnas genom samtidig tryckning av flera smärre utlåtanden, tillämpas detta förfaringsätt i den mån med hänsyn till riksdagsarbetets behöriga gång låter sig göra; och fästes utskottets uppmärksamhet jämväl därå;

6:o) I fråga om *utdelning av de tillfälliga utskottens utlåtanden* göres av riksdagen ett uttalande i den riktning kommittén angivit;

7:o) Beträffande *riksdagsskrivelserna* fästes utskottens och kanslideputerades uppmärksamhet å angelägenheten att vidtaga möjliga förenklingar i enlighet med vad av kommitténs uttalande framgår;

8:o) I fråga om *utdelningen av riksdagstryck* fattas av riksdagen ett beslut i den riktning, kommittén angivit, varjämte riksgäldsfullmäktige vidtaga de åtgärder för vinnande av besparingar i detta avseende, vartill de finna sig befogade;

9:o) Beslut fattas av riksdagen om höjande av försäljningspriset för årgång av riksdagstrycket för vissa myndigheter m. fl. till 30 kronor;

10:o) Vad beträffar *justitieombudsmannens ämbetsberättelse* göres av vederbörande utskott eller riksdagen ett uttalande för dess inskränkande.

Utskottet vill till en början erinra, hurusom under de senaste åren flera av de utav kommittén föreslagna åtgärder redan vidtagits, varigenom åtskilliga besparingar vunnits. I många fall torde det för

Utskottet.

övrigt erbjuda svårigheter att lämna några bindande föreskrifter i förevarande avseende, utan synes det utskottet lämpligast, att vederbörande själva åstadkomma sådana förenklingar, att om möjligt ytterligare besparingar vinnas. Det må emellertid vidare erinras, att på ifrågavarande område ur ren kostnadssynpunkt numera väsentligt förändrade förhållanden inträtt. Då frågan år 1920 först upptogs till behandling, var, såsom också vid berörda tillfälle framhölls, anledningen härtill den starka stegring av omkostnaderna, som under de närmast föregående åren gjort sig gällande. Ifrågavarande kostnader uppgingo sålunda år 1919 till kr. 1,125,860: 71 och år 1920 till icke mindre än kr. 1,980,943: 39. Redan påföljande år eller 1921 inträdde en minskning, i det att kostnaderna då kunde begränsas till kr. 1,072,030: 15 och förlidet år utgjorde de endast kr. 624,215: 11. Härav framgår, att de förutsättningar, som lågo till grund för den här ifrågavarande utredningen, icke längre förefinnas i samma grad som tillförne. Det önskemål man uppställt eller att nedbringa kostnaderna har i själva verket till mycket stor del redan uppnåtts. Under sådana förhållanden och då åtskilliga reformer uti angivet syfte som nämnt redan blivit genomförda, har utskottet för sin del icke funnit nödigt tillstyrka något riksdagens beslut på grundvalen av kommitténs förslag. Det må ock i detta sammanhang erinras, att genom innevarande års riksdags beslut angående förändring i riksdagstryckets format och stil ytterligare besparingar äro att förvänta. Utskottet, som är förvissat därom, att såväl riksdagens utskott som andra vederbörande, med beaktande av de av kommittén angivna synpunkterna, skola låta sig angeläget vara att vidtaga de åtgärder, som erfordras för vinnande av största möjliga besparingar på detta område, har sålunda endast velat vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmåla.

Stockholm den 23 maj 1923.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Närvarande: Se anteckning vid utlåtande Nr 66.